

«Claustra da schenghegiar» – schocont e tschaffont enina

In teater cun premiera a Glion per 800 onns Uorden dominican

DA GIUSEP CAPAUL / ANR

■ Uonn sa igl Uorden da s. Dumeni festivar 800 onns dapi sia fundaziun. Ins ei sedumandaus: Co commemorar e forsa era in tec festivar quei eveniment? Sco sora Ingrid Grave, Glion, enconuscenta a nus dalla televisiun, ha palesau ei l'idea da presentar quei giubileum sut il tetel «Claustra da regalar» vegnida da Glion. Ella presidiescha era l'Uniuin purtadra per quei teater giubilar. Perquei ha era la premiera giu liug ils 11 da matg a Glion. Paul Steinmann, da Villmergen (AG), ha concepiu per quei giubileum in teater en pliras staziuns ed Annette Windlin, da Küssnacht (SZ), ha giu la reschia. Els han prestau immensa lavur da studi ed inscenzaziun. Il success ei lu era staus frapants. Tuttas tschun presentaziuns a Glion ein stadas vendidas ora. La turnea secuntinua ussa – tochen la fin da zercladur – ella Bassa, pilpli en claustras, mo era a Turitg, Berna e S. Gagl. Ed in resun positiv vegn a semussar vinavon.

Sorti dalla situaziun actuala

En Svizra datti uss aunc 70 dominicans e 350 dominicanas, sil mund entir 5500 paders alvs e 25 000 feglias da s. Dumeni.

In fatg ei denton ch'en nos dis sesvidan las claustras. Ils conventuals e las mungias vegnan era tier ils dominicans ella media adina pli e pli vegls. Ed ils vengentsuenter – paders e soras – mauncan. E tgi porta ils aults cuosts per il manteniment dils gronds edifices claustrals? Perquei setschenta la damonda – era a Glion, sco quei ch'igl ei stau d'endriescher – co vai vinavon cun las claustras? Ston quellas la finala forsa schizun vegnir schenghegiadas?

Quella damonda provoconta ei vegnida discutada vehementamein e fetg contravers durent l'emprema staziun dil te-

Acturs ed acturas fan serius patratgs co ei duei ir vinavon egl avegnir cun las claustras.

ter en baselgia claustrala. Sedadas ein diversas propostas, derivontas d'ina marcadonta d'immobilies, d'ina politichera socialdemocratica, d'in moderatur e d'in tgirader da monuments. Els lessen tuts far enzatgei auter ord las claustras. Mo era ils fegls da s. Dumeni s'annunzian adina puspei cul postulat da mantener l'iarta spirituala e la tradiziun centenara digl uorden dils predicaturs.

Girada el vargau digl uorden

Sin ina girada tras la claustra vegnan aspectaturs ed aspectaturas confruntai tras diversas scenas cun fatgs ord la historia digl uorden ed eminentes commemblers da quel. En in liug vegn mussau

uestg Diego, confruntaus el sid dalla Frontscha cun ils heretichers (catarers). El ei dil meini che mo s. Dumeni vegni – tras ir a perdegar e viver en tutta sempladad – anavos cun ils schismaticheers el ravugl dalla baselgia. Quei ei l'entschatta digl uorden. – En in tschaler stgir secata ina stria a ferm, sentenziada alla mort tras l'inquisiziun, vegnida surdada als dominicans. Sez il dominican Giordano Bruno ei vegnius mess a ferm dalla inquisiziun, sentenziaus e vegnius barschaus vivs 1600 a Roma. Quei ei in fetg trest capetel per igl uorden insumma. Da quei ein ins era cunscients oz. – Sin ina ulteriura staziun dat ei in inscunter cun s. Catrina da Siena, ina dominicana cum-

battanta per ina megliera baselgia e rigurusa criticadra dallas circumstanzias che revegan lu en quella. – La davosa scena sespleiga ella cuort dil retg Filipp II dalla Spagna. Il pader dominican Bartolomé de las Casas, staus uestg e missiunari ellas colonias spagnolas ell'America, sedrezza encunter l'exploziun dils Indios e defenda ils dretgs dils indigens.

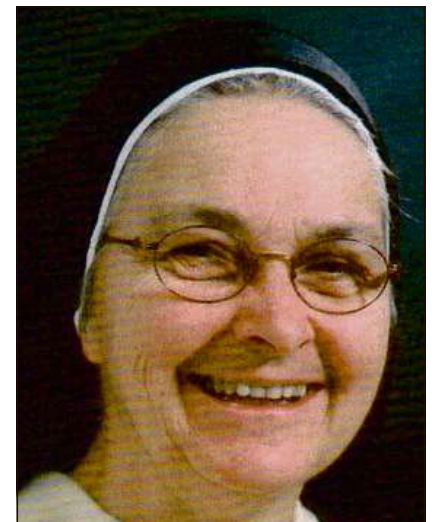
Il spért dominican selai nuota bandischar mo ual aschia

Alla fin dil viadi historic tras la claustra retuornan ils siat acturs ed acturas puspei anavos en baselgia per concluder. Suentter quei excuors ell'istoria, che muossa ina pintga part da quei ch'igl uorden do-

minican ha prestau, secalma la discussiun davart midar la claustra en ina clinica da burnout u semplamein schenghegiar ella. Igl ideal e spért digl uorden selaschi nuota bandischar mo ual aschia. La presentaziun, che ha entschiet cun il Salve Regina cantau, ei ida a fin cun il paternies urau, che dat la finala fermezia e speranza.

Quella inscenzaziun pil giubileum «800 onns uorden da s. Dumeni» – cunzun l'emprema part – ha schoccau fetg pervia dallas propostas aschi divergentas e radicalas concernent tgei ch'ins savess tut far cun ils baghetgs vits d'ina claustra, schizun schenghegiada. La part suandonta ha denton tschaffau profund muort la gronda prestaziun e l'aulta spiritualad dominicana, setratga sco in fil tgietschen tras l'entira presentaziun.

Facit: Bein stau empau riscu e provocont, mo tuttina gartegiav da sensibilisar per la situaziun actuala da claustras cun in avegnir malguess e con e tgei tut che muncass senza lezzas.

Sora Ingrid Grave, Glion, presidenta dalla uniuin «Theater Dominikanerorden 2016», s'aua denter las iniziantas dalla inscenzaziun «Claustra da schenghegiar». FOTOS MAD

LA QUOTIDIANA

Editura: Samedia Publishing AG
Editur: Hanspeter Lebrument
CEO: Andrea Masüger

Schefredactor: Martin Cabalzar
Redacziun

Agentura da Novitads Rumantscha (ANR):
Flurin Andry (fa), Augustin Beeli (abc),
Andreas Cadonau (ac), Claudia Cadruvi (vi), Gieri
Antoni Caviezal (gac), Annatina Filli (afi), Hans
Huonder (hh), Susi Rothmund (sr), Gion Nuteg
Stgier (gns).

Collavurators redacziunals:
Flurina Alig-Cajochen (fal), Giusep Capaul (gc),
Lucas Deplazes (ld), Barbara Riedhauser (br).

Adressas redacziunals:
La Quotidiana, Via Sommerau 32, 7007 Cuira,
tel. 081 255 57 10,
mail: redacziun@laquotidiana.ch

Agentura da Novitads Rumantscha (ANR)
Via da Masans 2, 7000 Cuira,
tel. 081 250 48 00, fax 081 250 48 03,
mail: anr@spin.ch
Surselva: tel. 081 936 47 00, fax 081 936 47 01,
mail: surselva@anr.ch
Engiadina: tel. 081 864 81 12, fax 081 864 81 22,
mail: engiadina@anr.ch
Surmeir: tel. 079 430 69 30, fax 081 684 32 82,
mail: surmeir@anr.ch
Schons: tel. 078 626 42 25
mail: b.riedhauser@bluewin.ch

Editura Samedia,
Via Sommerau 32, 7007 Cuira;
tel. 081 255 50 50,
mail: verlag@samedia.ch

Servetsch d'abunents e da distribuziun:
Via Sommerau 32, 7007 Cuira,
tel. 0844 226 226,
mail: abo@samedia.ch

Inserats
Samedia Promotion,
Via S. Clau Sura 11, 7130 Glion
tel. 081 920 07 17, fax 081 920 07 18,
mail: ilanz.inserate@samedia.ch

La Quotidiana cumpara tschintg giadas ad emna
Ediziun derasada: (Südstschweiz cumplet)
79 172 exemplars, Ediziun vendida 75 294 exem-
plars (WEMF-/SW-beglaubigt, 2015)

Derasaziun: 164 000 lecturs (IMACH-Basic 2015-2)

Pretschs d'abunaments sut:
www.suedostschweiz.ch/aboservice

Communicaziun da participaziun considerablas
sin fundament da art. 322 CP:

Südstschweiz Radio AG, Südstschweiz TV AG,
Samedia Partner AG.

La Scrinaria Flepp arva las portas

■ (cp) Ellas scrinarias da nossa tiara vegn in artisanadi tradiziunal tgraus, instruius e vivius. L'elaboraziun dil lenn, ina materia prima indigena, valeva gia el 14avel tschentaner sco fuorma d'art beinvesida. Mo tgi che crei ussa che quei art da luvrar cun lenn seigi antiqaus sesbaglia fetg. Quei cumprova la Scrinaria Flepp a Mustér: sonda, ils 21 da matg 2016 lai ella dar il public interessau in'egliada davos las culissas.

A caschun dil di naziunal dallas portas aviartas dall'Associaziun svizra dils meisters scrinaris e fabricants da mobilies porschan varga 300 scrinarias participontas al public la pusseivladad da visitar lur menaschis. A Mustér arva la Scrinaria Flepp sias portas e muossa ch'il mistregn dil scrinari ha tuttavia buca piars enzatgei da sia attractivladad.

Surschar nuot alla casualidad

Ir a pèr cun il progress tecnic e buca piardar l'originalidad – ina sfida ch'ei daventada la caracteristica dalla Scrinaria Flepp. In exempel per quei ei la nova halla da produziun. Ils locals vegnan scaldai cun las stialas digl agen menaschi ed igl implont fotovoltaic sin il tetg plat producescha energia che vegn integrada ella reit.

Materias primas indigenas ella produziun

Sco specialista per la construziun d'interiurs, mobilies sin mesira e fatschadas fa la Scrinaria Flepp consequentamein diever dallas resursas indigenas. Era la scolaziun dils agens specialists ei ina part impurtanta dalla filosofia dil possessur Victor Flepp.

Sonda proxima arva la Scrinaria Flepp sias portas per tut tgi che ha interess da dar in sguard davos las culissas.

Suentter in bien toc carn dil gril ed ina bubronda frestgentonta san ils visitaders seschar menar dils specialists da

lenn tras la halla da produziun ed in niev showroom e scuvierer a maun da differents exempels la veta dil mintga-

di professionala interessanta dils scrinaris. Ei vala per franc da far ina veta!